

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

† ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ἐλέω Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος
Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου
καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί

Παντί τῷ Χριστεπώνυμῳ Πληρώματι
τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέσα σὴν πολύμορφη κρίση που ἐπηρεάζει ὅλες τὶς πτυχές τῆς ζωῆς καὶ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ κρίνουμε ἀναγκαῖον ἐν ὄψει τῆς νέας σχολικῆς χρονιάς νὰ ἀπευθυνθούμε πατρικά πρὸς ὅλους, τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ σὰς καταστήσουμε κοινῶνους τῶν ἀνησυχιῶν καὶ τῶν προβληματισμῶν μὰς γύρω ἀπὸ τὴ φιλοσοφία τῶν νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων σὲ σχολεῖα μὰς.

Γίνεται ἀπὸ ὅλους ἀποδεκτὸ ὅτι ἡ Παιδεῖα ἀποτελεῖ σὴν πράξη τὸν προγραμματισμὸ τῆς Πολιτείας γιὰ τὸ τι εἶδους πολίτη θέλει νὰ πλάσει. Ἡ Πολιτεῖα φροντίζει, πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ, ὥστε ὁ κάθε μαθητῆς τῆς μέσω τοῦ ἐκπαιδευτικῆς συστήματος νὰ ἀποκτήσει ὀρισμένες γνώσεις γιὰ τὸ κάθε ἀντικείμενο, νὰ ἀναπτύξει ὀρισμένες δεξιότητες, χρήσιμες γιὰ τὸν σύγχρονο κόσμο, ἀλλὰ ἐπίσης νὰ διαμορφώσει συγκεκριμένες στάσεις, συμπεριφορές καὶ ἀξίες.

Εἰδικὰ σὴν Κύπρῳ ὁ ἀξὸνας τῶν ἀξιών, σύμφωνα καὶ με τὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, πρέπει νὰ ἔχει σχέση με τὸ δημοκρατικὸ μὰς πολίτευμα ἀλλὰ ἐπίσης καὶ με τὴν ἐθνικὴ μὰς καταγωγή καὶ τὴ θρησκευτικὴ ταυτότητά μὰς. Σκοπὸς, ἐπομένως, τῆς Παιδεῖας μὰς εἶναι νὰ διαμορφώσει ἐλεύθερους καὶ δημοκρατικούς πολίτες ἀλλὰ καὶ νὰ δώσει πορεία ζωῆς σὲς Ἕλληνες τῆς Κύπρου που εἶναι ταυτόχρονα Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, χωρὶς νὰ ἀποκλείει, βεβαίως, αὐτῆς τῆς Παιδεῖας καὶ ὀποιονδήποτε ἄλλον τὸ ἐπιθυμεί.

Ἀκριβῶς ἐδῶ, σὸν τομέα τῶν ἀξιών, ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι τὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα χρειάζονται, πρῶτα, ἐμπλουτισμὸ καὶ ἀναθεώρηση. Κάνουν λόγὸ μόνο γιὰ ἀνάπτυξη τῆς δημοκρατικότητας τῶν μαθητῶν μὰς καὶ ἀποσιωποῦν ἐντελῶς τὴν ἐλληνικότητα καὶ τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ τὸς ταυτότητα. Δὲν μπορούμε ἀσφαλῶς νὰ δεχθούμε αὐτὸν τὸν ἀποκλεισμὸ. Δὲν ἀρκεῖ μόνο νὰ δημιουργήσουμε μίαν κοινῶνία ἐλεύθερων καὶ δημοκρατικῶν

πολιτών. Χρειαζόμαστε μιαν κοινωνία με ταυτότητα. Και αυτή η ταυτότητα δεν μπορεί να είναι άλλη από την ελληνική και την ορθόδοξη. Η πολυπολιτισμική κοινωνία, με την έμφαση που δίνει στην ετερότητα, δεν καταργεί την ταυτότητα. Αντιθέτως, η ετερότητα είναι γόνιμη ευκαιρία για να συνειδητοποιηθεί σαφέστερα η ταυτότητα. Οι δύο έννοιες δεν είναι αλληλοαποκλειόμενες αλλά αλληλοσυμπληρούμενες. Η ιστορία διδάσκει ότι λαοί που χάνουν την πολιτική τους ελευθερία μπορούν σε κάποια στιγμή να απελευθερωθούν. Λαοί που καταντούν στην οικονομική χρεοκοπία είναι δυνατόν να επανεύρουν την οικονομική τους ικμάδα. Λαοί όμως που χάνουν την πολιτιστική τους φυσιογνωμία μοιραία οδηγούνται στην εξαφάνιση.

Όσον αφορά το μάθημα των Θρησκευτικών και τον κίνδυνο να απολέσει τη δυνατότητα μόρφωσης Χριστού στις καρδιές των Ελληνοπαίδων, από την προσπάθεια μετατροπής του σε θρησκευολογικό, καθώς και την υποβάθμισή του, με την εύκολη απαλλαγή των μαθητών από αυτό, κοινοποιήσαμε τις θέσεις μας σε πρόσφατη ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου. Τονίσαμε επίσης τις ολέθριες επιπτώσεις από την επιχειρούμενη μετατροπή του μαθήματος της Ιστορίας σε ιδεολογικό-πολιτικό.

Οι ανησυχίες μας εστιάζονται σήμερα στα όσα διαλαμβάνει το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας που τέθηκε ήδη σε εφαρμογή. Έχουμε τη γνώμη ότι το γλωσσικό μάθημα θα πρέπει να είναι επικεντρωμένο στην αποτελεσματική διδασκαλία της νεοελληνικής κοινής. Αντ' αυτού το αναλυτικό δίνει μεγάλη βαρύτητα στο τοπικό μας ιδίωμα. Και το πιο σοβαρό: ούτε καν αναφέρει ποια γλωσσική μορφή είναι η επίσημη και ποια είναι η ανεπίσημη! Αυτό το στοιχείο συνδέεται άμεσα με αυτό που είχαμε επισημάνει σε παλαιότερη εγκύκλιό μας, ότι δηλαδή τελευταίως παρατηρείται μια προσπάθεια για αναγωγή του τοπικού μας ιδιώματος σε επίσημη γλώσσα! Αν ευοδωθεί η προσπάθεια αυτή, θα διασπαστεί η ενιαία ελληνική μας γλώσσα και παράλληλως προς την ελληνική γλώσσα, θα δημιουργηθεί μια «κυπριακή γλώσσα», η οποία θα είναι μεν ελληνογενής (πβ. τις λατινογενείς γλώσσες), όχι όμως ελληνική! Και αφού η γλώσσα είναι ένας σημαντικότερος παράγοντας με τον οποίο διαμορφώνεται η εθνική συνείδηση θα δημιουργηθεί «κυπριακή εθνική συνείδηση» η οποία σαφώς θα είναι διακεκριμένη από την ελληνική εθνική συνείδησή μας.

Το ότι το νέο αναλυτικό υποβαθμίζει την ελληνική μας γλώσσα νομίζουμε ότι είναι άμεσα συναρτημένο με την παιδαγωγική του προσέγγιση, τον λεγόμενο **κριτικό εγγραμματισμό**. Σύμφωνα με αυτό ρεύμα, η ελληνική μας γλώσσα στην Κύπρο καθώς επίσης και η ορθόδοξή μας πίστη και η εν γένει ελληνικότητά μας και άλλες αξίες του λαού μας είναι κυρίαρχες

ιδεολογίες, οι οποίες δήθεν ενσαρκώνουν τα συμφέροντα κάποιων ισχυρών κοινωνικών ομάδων ενώ ταυτόχρονα καταπιέζουν άλλες κοινωνικές ομάδες! Καλούνται λοιπόν με αυτό τον τρόπο οι μαθητές να τις αμφισβητήσουν και να τις αποδομήσουν! Επίσης, ο κριτικός εγγραμματισμός υιοθετεί μια μέθοδο προσέγγισης της γλώσσας και των κειμένων που στηρίζεται στις σχέσεις εξουσίας: επισημαίνει τις σχέσεις εξουσίας, τις αποκαλύπτει, τις αμφισβητεί, τις αναδομεί. Εφαρμοζόμενη αυτή η προοπτική σε μια κοινωνία ήδη βαθιά διαιρεμένη από τη δράση των κομμάτων, θα προκαλέσει ακόμη εντονότερες έριδες και προστριβές.

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,

Στους δύσκολους καιρούς που ζούμε, με τις πιέσεις που ως Κυπριακός Ελληνισμός δεχόμαστε, χρειαζόμαστε Παιδεία που να καλλιεργεί αίσθηση ταυτότητας, όχι να την καταστρέφει. Χρειαζόμαστε Παιδεία που να ενισχύει την κοινωνική συνοχή, όχι να την αποδομεί. Χρειαζόμαστε Παιδεία που να μας φέρνει σε επαφή με την Ευρώπη, όχι με τον επαρχιωτισμό.

Με αυτές τις σκέψεις καλούμε την Κυβέρνηση και ειδικότερα τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να προβεί στη ριζική αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων ως προς τις πιο πάνω παραμέτρους και ειδικότερα του αναλυτικού της νέας ελληνικής, ώστε να διασφαλιστεί η ελληνική, χριστιανική και δημοκρατική παιδεία του λαού μας. Διαβεβαιώνουμε ότι η Εκκλησία θα στηρίζει κάθε προσπάθεια εκπαιδευτική που θα κινείται προς αυτή την κατεύθυνση.

Επικαλούμενοι την Χάριν και ευλογία του εν Τριάδι Θεού ημών σε όλους, ιδιαίτερα στους εκπαιδευτικούς και μαθητές μας, διατελούμεν

Μετ' ευχών διαπύρων

†Ο ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝ ΕΜΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ

Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου,
Σεπτέμβριος 2013.

ΣΗΜ.:- Οι Εφημέριοι καθίστανται υπεύθυνοι για την ανάγνωση της ανά χείρας Εγκυκλίου, κατά τη Θεία Λειτουργία της Κυριακής, 15^{ης} Σεπτεμβρίου 2013.